

YUCOM

Komitet pravnik za ljudska prava / Lawyers' Committee for Human Rights
17 Svetogorska Street, 11000 Belgrade, Republic of Serbia Tel/Fax: +381 11 33 44 235; 33 444 25; 3238 980
e-mail yucomoffice@gmail.com
www.yucom.org.yu

Kršenje ljudskih prava i demokratije

Sistem za rano upozoravanje

Newsletter No. 4

Inicijativa da se ustanovi bilten koji bi upozoravao sve one koji se bave zaštitom ljudskih prava i demokratskih vrednosti na okolnosti vezane za kršenje ljudskih prava i ugrožavanje demokratskih principa i institucija u Srbiji, pokazala se opravdanom i pravovremenom. Prva tri izdanja našeg biltena su naišli na veoma povoljan odziv¹ u domaćim, stranim i međunarodnim krugovima: veliki broj institucija, vladinih službi (agencija, ustanova) i nevladinih organizacija, kao i ambasada, medija i različitih grupa i pojedinaca, aktivista koji se bave zaštitom ljudskih prava i mirovnih aktivista su dali podršku da se ovaj važan projekat nastavi.

Prethodna nedelja je bila obeležena predizbornom kampanjom koja se, kako se bliži 11. maj kada će biti izabran novi srpski parlament i vojvođanska pokrajinska skupština ali i lokalne opštinske i gradske vlasti, sve više ubrzava. Ovi izbori - koje mnogi definišu kao još jedan "referendum o budućnosti Srbije" i preuveličavaju njihov značaj do neslučenih razmera - dolaze kao odlična dimna zavesa za krupne ekonomske i socijalne probleme kao što je visoka stopa nezaposlenosti, sistemska korupcija (koja postoji i kod otuđene političke elite), (samo)izolacija i rastuća ksenofobija, nerazvijeni i jedva funkcionalan institucionalni sistem.

1. "Tehnička" vlada nastavlja da prekoračuje svoja Ustavom data ovlašćenja (Članom 128. predviđeno je da "tehnička" vlada može da obavlja samo ograničen broj dužnosti koje su jasnije definisane zakonom): od raspuštanja Parlamenta, Vlada je raspravljala o nekoliko dokumenata čija važnost prevazilazi karakter "tekućih pitanja": nacrt "*Zakona o političkim partijama*" i "*Zakona o regionalnom razvoju*" kao i "*Strategija rada sa mladima*" su bili

¹ Posle pruke koju nam je u ime *Udruženja sudija za prekršaje Srbije* poslala Gospođa Mirijana Nikolić (EWS Newsletter No. 3), usledila je još samo jedna negativna reakcija: u dopisu koji smo primili od strane **Gospodina Ivana Samardžića**, diplomate raspoređenog pri *Misiji Srbije pri Evropskoj uniji* u Briselu, od tima Sistema za rano upozoravanje je zatraženo "da prestanu da mu šalju ovakve gluposti" – nesrećan primer neshvatanja da takav razvoj događaja u Srbiji koji može da se iskoristi kao prilika da se pojačaju napori da se Srbija učini boljim mestom za sve.

YUCOM

Komitet pravnik za ljudska prava / Lawyers' Committee for Human Rights
17 Svetogorska Street, 11000 Belgrade, Republic of Serbia Tel/Fax: +381 11 33 44 235; 33 444 25; 3238 980
e-mail yucomoffice@gmail.com
www.yucom.org.yu

raspravljani na sednicama vlade bez obzira na činjenicu nepostojanja parlamenta koji bi ove zakone mogao da razmotri i da ih usvoji.

2. Novi "*Zakon o lokalnoj samoupravi*" i "*Zakon o glavnom gradu*" sadrže odredbe koje su u suprotnosti sa potojećim medijskim zakonima, s obzirom da proklamuju da opštine mogu da osnivaju i kontrolišu elektronske i štampane medije koji su lokalnog karaktera, iako važeći medijski zakoni sadrže odredbe po kojima svi mediji koji su osnovani od strane opština i drugih teritorijalnih jedinica moraju biti privatizovani najkasnije do aprila 2006 godine.

Ovaj rok je do sada u više prilika bio odlagan, i proces privatizacije nije završen. Novi razvoj situacije u ovoj oblasti ima pravno pokriće u Članu 50. Ustava koji kaže "da svako ima pravo da osniva i objavljuje štampane ili elektronske medije" a to uključuje i opštine, gradove i Republiku. Na ovaj način političke partije osiguravaju svoj uticaj u medijima, što se direktno suprotstavlja važećim evropskim i međunarodnim standardima.

3. U svetlu pravosudnog skandala u vezi sa slučajem **Petakov** (pogledati EWS Newsletter No. 2), protiv okrivljenog **Z. Petakova** je podneta nova tužba iako je već osuđen da plati visoku novčanu kaznu tužiocu: episkopu **Irineju** koji je protiv **Petakova** podneo novu tužbu kojom ga tereti za govor mržnje. Izgleda da je episkop **Irinej** bio ohrabren prethodnom odlukom suda protiv Petakova.

4. Pre ulaska u sudnicu gde je trebalo da se održi glavni pretres u slučaju **Aleksandra Tijanića** protiv **Biljane Kovačević-Vučo**², posmatrač suđenja koji je izrazio neslaganje sa **Tijanićevom** izjavom koju je ovaj izrekao neposredno pre ubistva Premijera **Zorana Đinđića**, bio je brutalno napadnut od strane **Tijanića** i tom prilikom zadobio udarac u glavu. Kada je upitan u vezi sa incidentom, **Tijanić** je potvrdio da se to desilo i pokušao da ublaži svoju odgovornost time što je rekao "da je to bio samo očinski šamar" – izjava koja jasno pokazuje da je nasilje u porodici normalna stvar u njegovom slučaju . Mediji su incidentu posvetili ogromnu pažnju. Pored malobrojnih izuzetaka, medijski napisi su bili

² Generalni Direktor državne *Radio televizije Srbije (RTS)* podneo je tužbe protiv Predsednice *Komiteta pravnik za ljudska prava* posle objavljivanja knjige *Slučaj službenika Aleksandra Tijanića*- odabira citata iz njegove novinarske karijere koja je imala za nameru da razotkrije i dokumentuje njegovu nepodobnost da zauzima visoko osetljivo i odgovorno mesto rukovodioca nacionalnog javnog radiodifuznog servisa. Tužbe koje je **Tijanić** podneo uključuju tužbu za povredu autorskih prava, tužbu za klevetu i uvredu i u vezi sa njima se vodi više odvojenih postupaka.

YUCOM

Komitet pravnik za ljudska prava / Lawyers' Committee for Human Rights
17 Svetogorska Street, 11000 Belgrade, Republic of Serbia Tel/Fax: +381 11 33 44 235; 33 444 25; 3238 980
e-mail yucomoffice@gmail.com
www.yucom.org.yu

ograničeni na **Tijanićevu** stranu priče i na njegovu samo-proklamovanu ulogu žrtve u ovom slučaju.

5. I u ovom periodu nastavljena je manipulacija javnim radio difuznim servisom. Na zahtev 13 NVO da se UO RTS-a izjasni o zloupotrebi položaja generalnog direktora Aleksandra Tijanića, UO RTS-a je podržao generalnog direktora bez rasprave na sednici, a NVO je odgovorio da nije stavljeno na dnevni red iz proceduralnih razloga. Na taj način je i UO zloupotrebio svoj privilegovani položaj i mimo zakona doneo politički motivisanu odluku.

6. Profesor **Oliver Antić**, veoma uticajni nastavnik i nekadašnji dekan *Pravnog fakulteta*, Univerziteta u Beogradu učestvovao je u TV upitniku "Dvougao" prikazanom na televiziji B 92 tokom vikenda 23. i 24. marta 2008 godine. Na pitanje "Šta Evropska unija znači za Srbiju?", odgovorio je "Isto što i Treći Rajh za Jevreje".

7. Još jedna isporuka lekova i medicinske opreme namenjena za bolnice na delovima Kosova koji se nalaze pod kontrolom kosovskih Srba je zbog birokratskih problema zadržana na granici od strane UNMIK-ovih carinskih vlasti: sertifikat izdat od strane *Kosovske uprave za lekove* nije bio dostavljen uz lekove zato što su srpske vlasti odbile da izdaju zahtev za njim, jer bi to značilo da indirektno priznaju nezavisnost Kosova. Kao i u prethodnom slučaju od pre nekoliko nedelja, ovaj problem pokazuje da će to biti neka vrsta konstante u manipulaciji nesrećom tih pacijenata za dnevno političke potrebe.

8. "Patriotske" partije i mediji su imali značajna očekivanja od srpskih partija u Hrvatskoj posle proglašavanja nezavisnosti Kosova: u širokom spektru radio i TV emisija ali i u brojnim štampanim medijima, pokrenuta je kampanja u kojoj se na *Samostalnu srpsku demokratsku stranku* (SDSS), koalicionog partnera u vladi hrvatskog premijera **Ive Sanadera**, vršio pritisak da napusti hrvatsku vladu u znak protesta zbog priznavanja nezavisnosti Kosova od strane Hrvatske. Posle odluke SDSS-a da ostane u vladi uz izražavanje neslaganja sa odlukom u vezi Kosova, kampanja se zaoštrila a kao meta je izabran zamenik predsednika SDSS-a **Milorad Pupovac** koji je označen kao "izdajnik", "politička prostitutka" i "ustaša". Visoki funkcioneri *Demokratske stranke Srbije* (DSS), Premijera **Vojislava Koštunice**, *Srpske radikalne stranke* (SRS) i *Socijalističke partije Srbije* (SPS) su takođe učestvovali u ovoj medijskoj ofanzivi protiv **Milorada Pupovca**.

YUCOM

Komitet pravika za ljudska prava / Lawyers' Committee for Human Rights
17 Svetogorska Street, 11000 Belgrade, Republic of Serbia Tel/Fax: +381 11 33 44 235; 33 444 25; 3238 980
e-mail yucomoffice@gmail.com
www.yucom.org.yu

9. Posle zabrane panel diskusije posvećene petogodišnjici atentata na premijera **Zorana Đinđića** i evropskoj budućnosti Srbije uz obrazloženje da ne žele da se bave političkim pitanjima (pogledati EWS Newsletter No.2), uprava *Pravnog fakulteta* Univerziteta u Beogradu je dozvolila panel diskusiju sa specijalnim gostom iz Moskve: **Aleksandrom G. Duginom**, opskurnim stručnjakom za "geopolitiku" koji je održao predavanje praćeno diskusijom o ulozi Rusije u razvoju događaja na Balkanu. Profesor **Dugin** je tom prilikom, između ostalog, tvrdio da je treći svetski rat neizbežan i da jedino Rusija može da zaustavi Ameriku – nuklearnim oružijem, naravno. Dodao je i da ruske trupe treba da intervenišu na Kosovu i da ga vrate u sastav Srbije.

10. Prema podacima UNHCR-a 338.000 ljudi je u 2007. godini apliciralo za politički azil u 43 razvijene države, 10% više u odnosu na 306.000 u 2006. godini. Najveći broj zahteva (45.200) je podnesen od strane iračkih državljana, a za njima slede građani Ruske Federacije (18.800), zatim 17.100 zahteva iz Kine, 15.400 iz Srbije i 14.300 iz Pakistana.

Prognoza :

Kako izborna kampanja u Srbiji napreduje i poprima oblik i dimenzije beskrupuloznog propagandnog rata ogrezlog u govor mržnje, kritički nastrojene nevladine organizacije, organizacije za zaštitu ljudskih i manjinskih prava i ostale grupe koje ne pripadaju dominantnom trendu "patriotske homogenizacije" oko pitanja Kosova, prete da postanu kolateralna šteta u ovom konfliktu. Upotreba i zloupotreba medija u ovom kontekstu je simptomatična i uznemiravajuća. Treba očekivati da će "tehnička" Vlada nastaviti da deluje izvan i protiv ustavnih i zakonskih okvira i ovlašćenja, uprkos dubokih podela koje vladaju u njoj.

